

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
Басейнова дирекция „Дунавски район“

ПРОЕКТ НА
ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ
в Дунавски район за басейново управление
2022-2027 г.

15.05.2024 г.

гр. София

1. Обща информация за ДРБУ

2. Проект на ПУРБ 2022-2027

- *Структура и съдържание на ПУРБ*
- *Характеризиране на водните тела*
- *Мониторинг и състояние*
- *Значим натиск в ДРБУ*

3. ПУРБ и регионално развитие

- *Натиск и въздействие върху качеството на водите*
- *Натиск и въздействие върху количеството на водите*

4. Програма от мерки в ПУРБ 2022-2027

5. Мерки, свързани с регионално развитие, вкл. ВиК сектора в ПУРБ 2022-2027

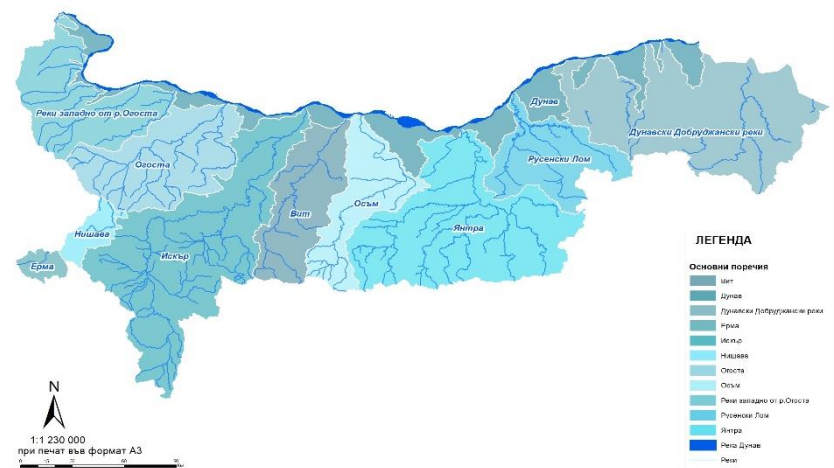
Териториален обхват

Дунавски район за басейново управление обхваща:

- Българската територия от международния басейн на р. Дунав и включва водосборните басейни на реките: **Ерма; Нишава, реките на запад от р.Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски Добруджански реки**
- Територия от **47 235 км² = 42,5%** от територията на страната
- **126 общини (някои от тях – частично) в 18 области**
- **47% от населението на България**

Основни поречия в Дунавски район за басейново управление

Актуализация на ПУРБ в Дунавски район

Проектът на ПУРБ обхваща третия планов период съгласно РДВ до 2027г. и представлява актуализация на ПУРБ 2016-2021 г.

За разработването на Проекта на ПУРБ са използвани:

- Информация за натиска от човешки дейности в ДРБУ
- Резултатите от изпълнението на мерки от ПУРБ 2016-2021
- Резултати от изпълнението на възложени от БДДР проучвателни мониторинги
- Препоръките на ЕК след оценката на вторите ПУРБ 2016-2021

За актуализацията на ПУРБ 2022-2027 са подобрени:

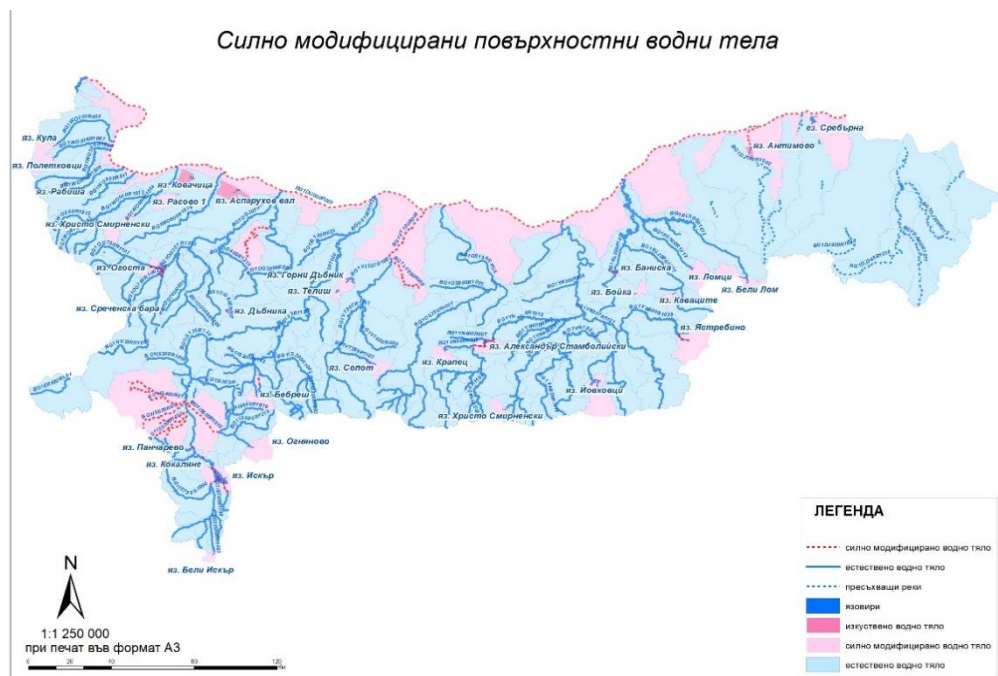
- Методическа основа за разработване на ПУРБ
- Оценките на състояние водните тела чрез:
 - Разширение на мрежите за мониторинг и обхвата на анализирани показатели
 - Оценка на хидроморфологичното състояние на ВТ, като част от екологичното състояние
 - Анализ на приоритетни вещества в различни матрици (вода, седимент и биота), като част от химичното състояние

Цикъл на
управление съгл.
ПУРБ

Проект на ПУРБ 2022-2027 в Дунавски район

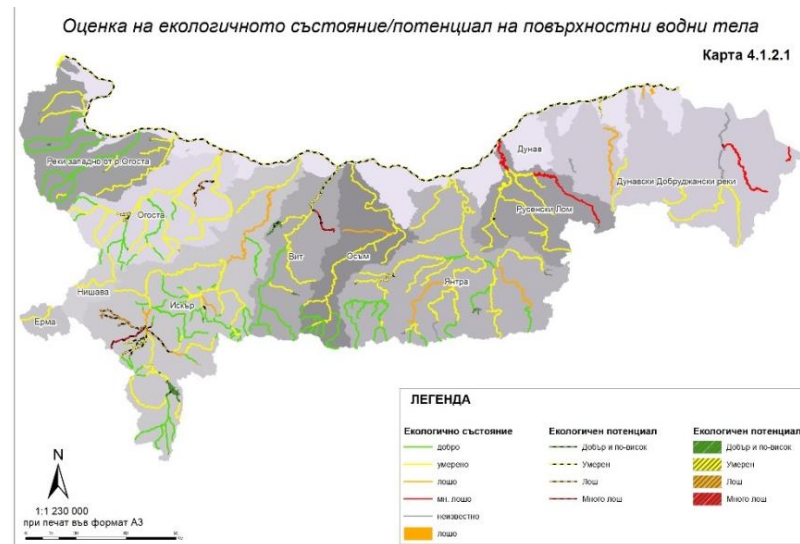
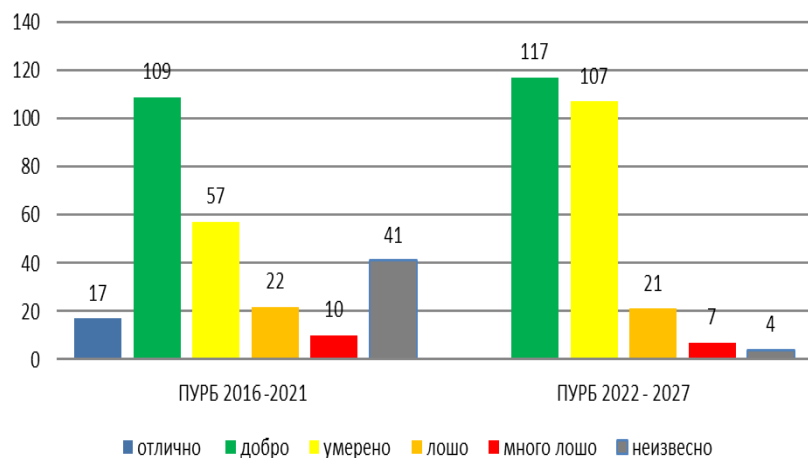
- *Водни тела в ДРБУ- броят и границите не са променени :*
 - Повърхностни водни тела- **256 бр.**
 - Подземни водни тела – **50 бр.**
- *Преразгледани са СМВТ и броят им е намален - **40 бр.** в проекта на ПУРБ 2022-2027 (при 52 бр.)*
- *Отстранени са технически грешки („бели петна“) в очертаването на подземните водни тела*
- *Зони за защита на водите*
 - 33 на водите за пиене от повърхностни води- **73 бр.** (обособени в самостоятелни водни тела), определена е **1 нова 33** на води
 - 33В за пиене от подземни води- **50 бр.** (всички ПВТ)
 - Зони за рибите- **33 бр.**
 - 33 от Натура 2000 – **98 бр.** за местообитания; **51 бр.** за птици

Екологично състояние на повърхностните водни тела

- Подобрене в оценките на екологичното състояние
 - Валидирана е типологията на повърхностните ВТ
 - Актуализирана е класификационната система за някои БЕК и ФХЕК
- Извършена е оценка на хидроморфологичните елементи за качество
- Въведена е класификационна система за оценка на речен тип R6 (Долен Дунав) за ФХЕК

Сравнителна оценка екологично състояние/ потенциал ПУРБ 2 и ПУРБ 3

- В добро екологично състояние са оценени **46 %** от ВТ (**44,14 %** в ПУРБ 2016-2021)
- Подобрено е състоянието на отделни елементи и/или отделни групи елементи за качество
 - Биологични ЕК - **150 бр. ВТ** в ПУРБ 2022-2027 (ПУРБ 2016-2021 – **124 бр. ВТ**)
 - Физикохимични ЕК – **147 бр. ВТ** в ПУРБ 2022-2027 (в ПУРБ 2016-2021 – **105 бр. ВТ**)
- Намален е броя на телата в неизвестно състояние

Химично състояние на повърхностните водни тела

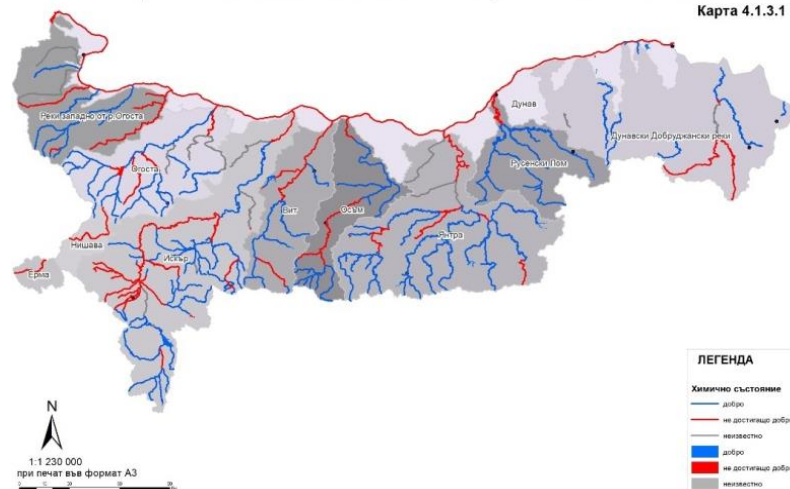
Подобрения в мониторинга на приоритетни вещества (ПВ):

- Разширен обхват на показателите (в България от 45 ПВ се анализират 43 бр.)
- Мониторинг в изискуемите матрици (вода, биота и седимент)

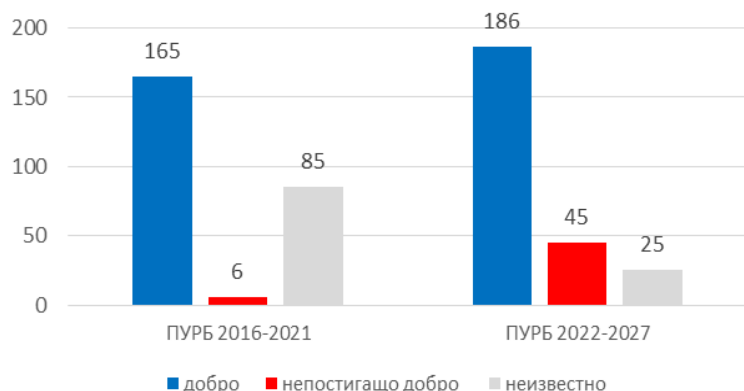
Оценката на химичното състояние е изготвена чрез изчислителен инструмент и съгласно актуализирана Методика.

Оценка на химичното състояние на повърхностни водни тела

Карта 4.1.3.1

Оценка на химичното състояние на повърхностните водни тела ПУРБ 2016 - 2021 и ПУРБ 2022-2027

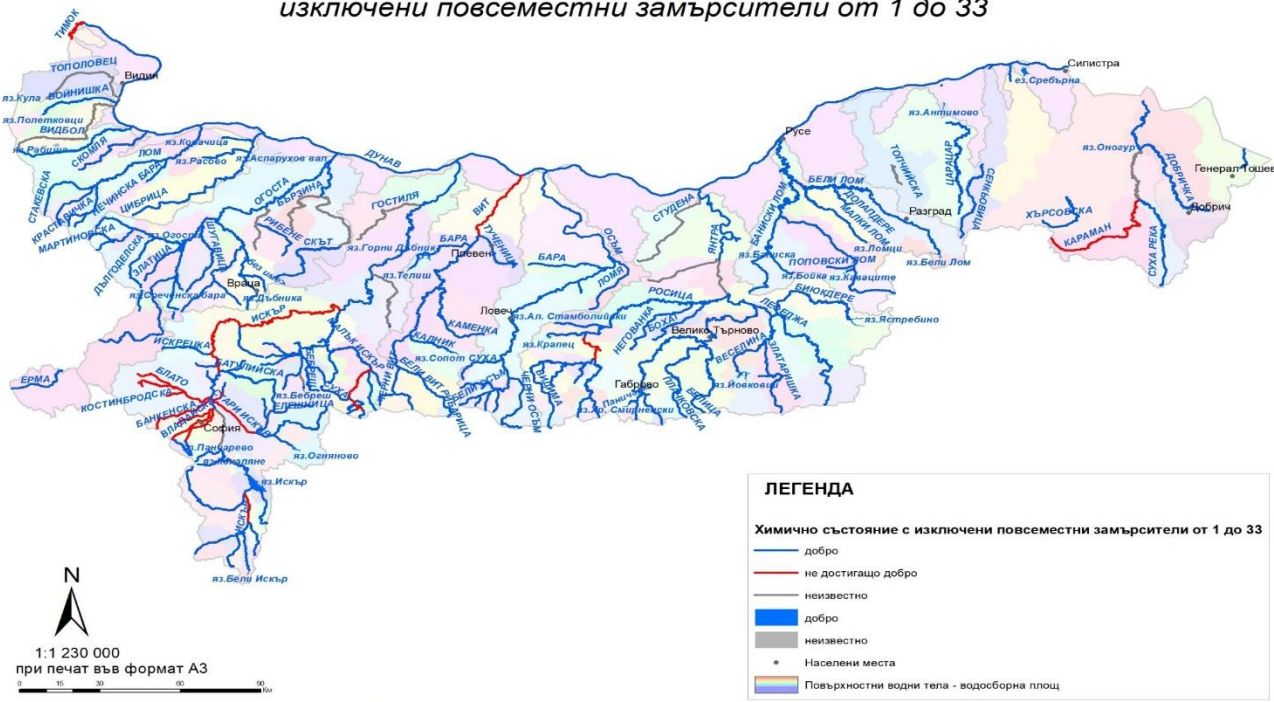

- В добро химично състояние са **72 %** от ВТ (**64,4 %** в ПУРБ 2016-2021)
- Намален е броя на ВТ в неизвестно състояние - **25 бр.** (85 бр. в ПУРБ 2016-2021)
- **29 бр.** водни тела са оценени в непостигащо добро състояние, заради установени отклонения в матрица биота на веществата от групата на т.нар. „повсеместни замърсители“

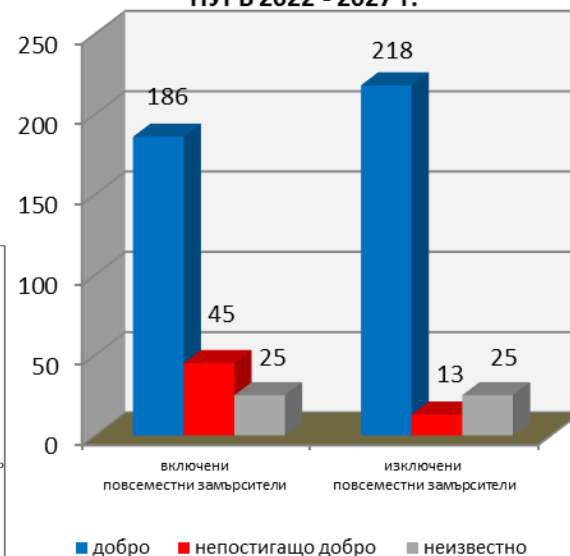
Химично състояние - „повсеместни замърсители“

Повсеместни замърсители - Вещества, които са токсични, устойчиви и биоакumulативни (PBT). PBT могат да бъдат откривани в продължение на десетилетия във водната среда на нива, представляващи съществен риск. PBT се разпространяват на далечни разстояния

Химично състояние на повърхностните водни тела в ДРБУ с изключени повсеместни замърсители от 1 до 33

Химично състояние на повърхностните водни тела в ДРБУ ПУРБ 2022 - 2027 г.

РВТ с отклонения от СКОС в ДРБУ:

- Матрица „вода“
 - Трибутилкалаени съединения
- Матрица „биота“
 - Бромирани дифенилетери
 - Живак

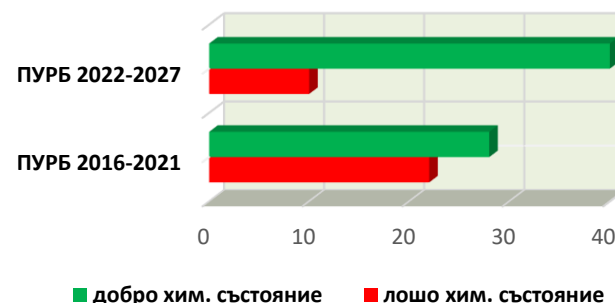
Оценка на състоянието на подземните водни тела

- Увеличен е броят на пунктовете за мониторинг за оценка на химичното състояние на подземните водни тела;
- Разширен е обхвата на анализирани вещества в подземните води;
- Изведени са нови фонове и прагови стойности за някои елементи/ вещества

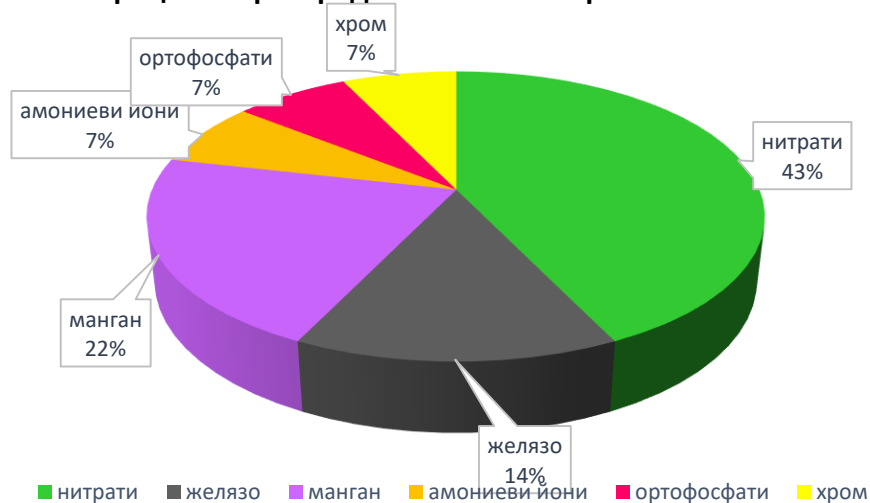
➤ **Запазва се доброто** количествено състояние на всички подземни водни тела

➤ Намален е броят на ПВТ в риск – 7 бр. (спрямо 13 бр. в ПУРБ 2016-2021)

Сравнителна оценка на химичното състояние на ПВТ в ДРБУ

Процентно разпределение на замърсителите в ПВТ

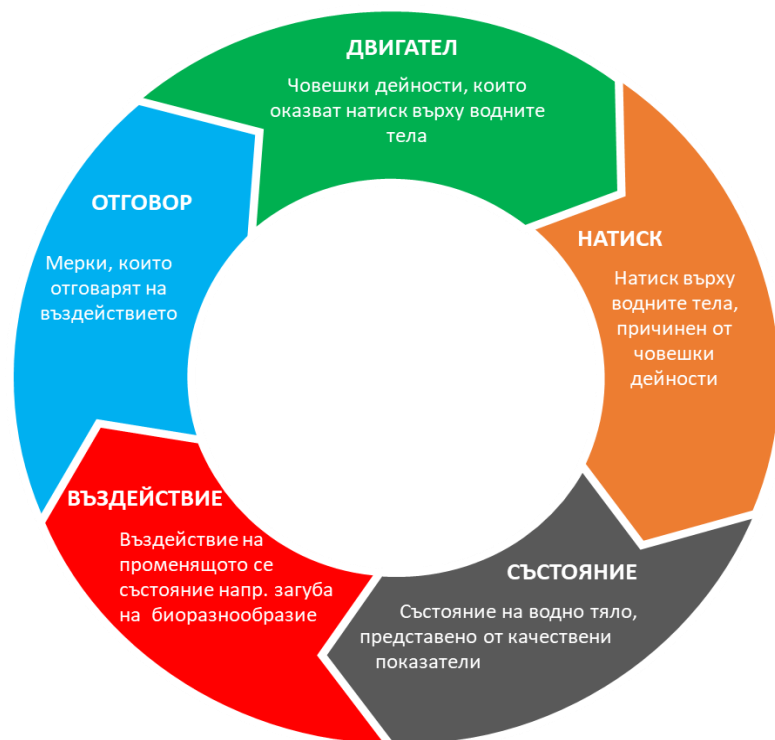

➤ **10 бр.** водни тела са оценени в лошо химични (*при 22 бр. в ПУРБ 2016-2021*)

➤ **Основни замърсители** в ПВТ, причина за не-добро състояние:

- Нитрати- 6 бр. ПВТ
- Манган- 3 бр. ПВТ
- Желязо- 2 бр. ПВТ
- Хром- 1 бр. ПВТ
- Ортофосфати- 1 бр. ПВТ
- Амониев иони – 1 бр. ПВТ

- Анализът на антропогенният натиск е базиран на концептуалната рамка «**Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие – Отговор**»;

В проекта на ПУРБ са анализирани всички потенциални източници на натиск

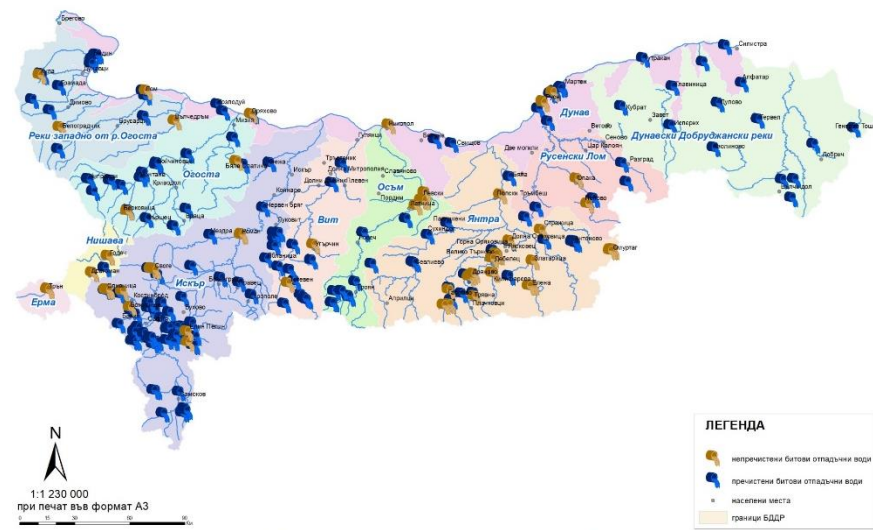
- Анализирани източници на натиск върху водите
- **Точкови източници** - заустване на: битови ОВ, промишлени ОВ
 - **Дифузни източници** - населени места без канализация и с частично изградена, стари депа и сметища, земеделие и животновъдство, промишлени замърсявания, добив на подземни богатства ерозия, атмосферни отлагания, транспорт,
 - **Натиск от физични изменения** (свързан с водовземане; ВЕЦ; защита от наводнения, изземване на наносни отложения, корабоплаване)
 - **Натиск от водовземане**

Най-разпространените видове значим натиск в ДРБУ са:

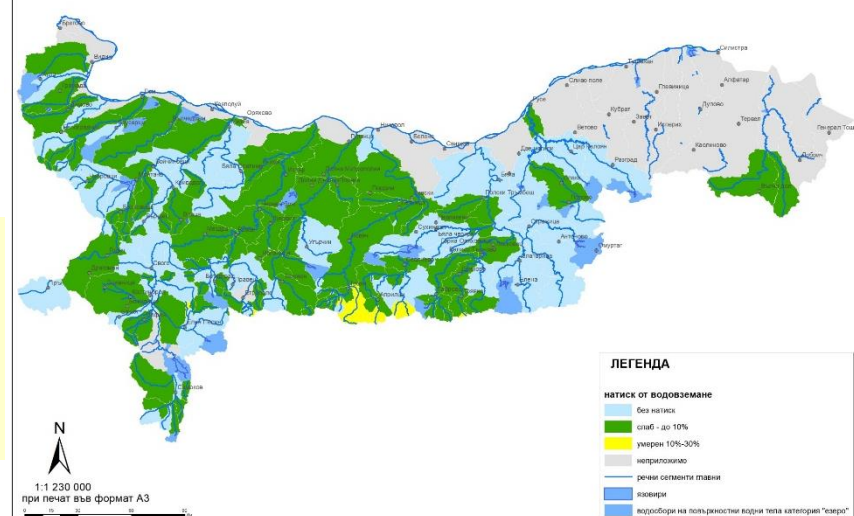
- Заустване на битови отпадъчни води- **69 бр.** повърхностни водни тела
- Заустване на промишлени отпадъчни води- **94 бр.** повърхностни водни тела
- Населени места без изградена канализация (дифузен)- **10 бр.** подземни водни тела
- Селскостопанство (дифузен)- 67 бр. повърхностни и **8 бр.** подземни водни тела
- Атмосферни отлагания (дифузен) – **108 бр.** повърхностни водни тела

- ☐ Натискът от водовземане от повърхностните водни тела не е определен, като значим
- ☐ Всички подземни водни тела са в добро количествено състояние

Зауствания на битови отпадъчни води

Натиск от водовземане от повърхностни водни тела категория реки

Основни допирни точки

- Обществено питейно водоснабдяване
 - Водоснабдителна инфраструктура – водоизточници; осигуряване на количества;
 - Качество на питейните води - необходимост от пречистване (състояние на 33 на води за ПБВ) и определяне на СОЗ
- Отвеждане и третиране на отпадъчни води :
 - Канализационни мрежи – изграденост и състояние
 - Третиране/пречистване на отпадъчните води

Въздействие върху водите

- Въздействие върху качеството на водите - чрез заустените отпадъчни води
- Въздействие върху количеството на водите – водовземане за ПБВ
- Физични изменения на повърхностните водни тела

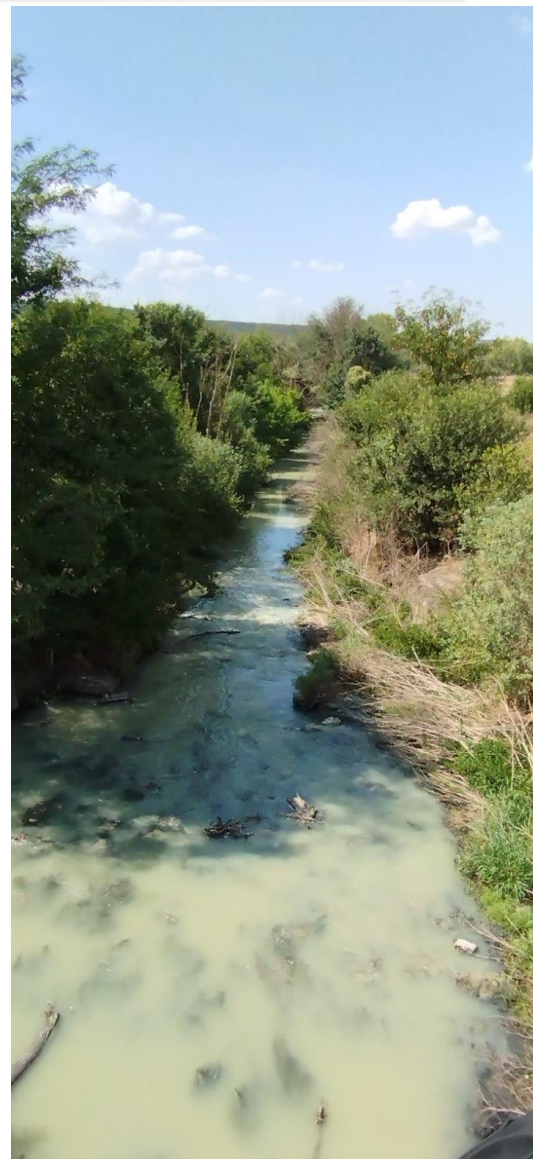
Натиск и въздействие върху качеството на водите

- Заустването на непречистени/недостатъчно пречистени БОВ влошава физико-химичните и биологични показатели: **разтворен кислород, БПК 5; азотни и фосфорни съединения; макрофити и фитобентос**, а в някои случаи и химичното състояние
- Заустването на битови отпадъчни води е определено като **значим източник на натиск** върху повърхностните води и **един от основните източници на органично и биогенно замърсяване** - в 14 % от повърхностните водни тела е установен отклонение по показателя **БПК 5**, **34 %** от телата са с отклонения по **общ азот** и **25 %** от телата са с отклонения по **общ фосфор**

В ПУРБ са анализирани зауствания от :

- ГПСОВ на агломерации с над и под 2000 е.ж.;
- Канализационни мрежи на населени места (агломерации) с над и под 2000 е.ж.;

Анализът е на база наличната в БДДР информация (от издадените разрешителни, изпълняваните условия и данните от мониторинг) и Доклад за прилагане на Директива 91/271/ЕЕС (към 31.12.2022г.)

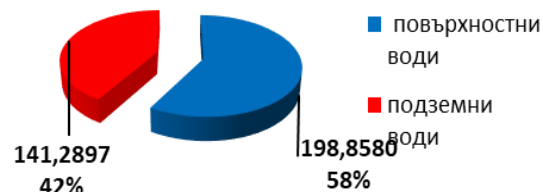

Натиск и въздействие върху количеството на водите

Съгласно данните от актуализирания икономически анализ в проекта на ПУРБ:

- Най-голямо количество вода в ДРБУ е иззето от ВиК дружества;
- Количествата за водоснабдяване на глава от населението на ден в ДРБУ намаляват
- Средно загубите на вода в общественото водоснабдяване са намалели до 55 %, но все още са в големи обеми
- Увеличен е делът на населението в ДРБУ, свързано с ПСПВ.

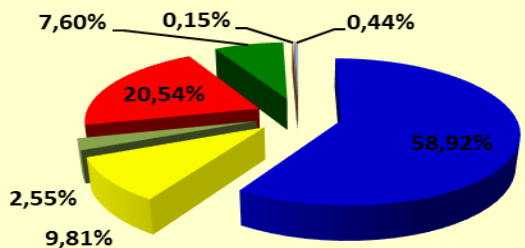
Водовземане за ПБВ чрез ВиК оператори за 2022г (млн.м3)

94% от източниците на прясна вода в ДРБУ са от повърхностни водни

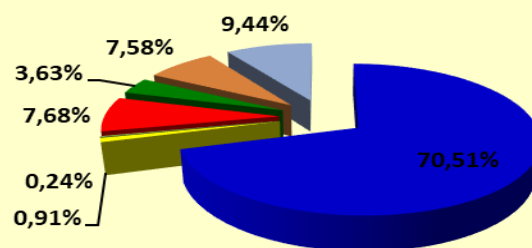
Количеството на иззети от ВиК операторите води за ПБВ на населението за 2022 е по – малко от количеството към 2014.

Водовземане от повърхностни води за 2022г (без производство на ел.енергия)

- ПБВ- ВиК оператори
- аквакултури
- промишленост (охлаждане)
- напояване
- промишленост
- ПБВ - самостоятелно

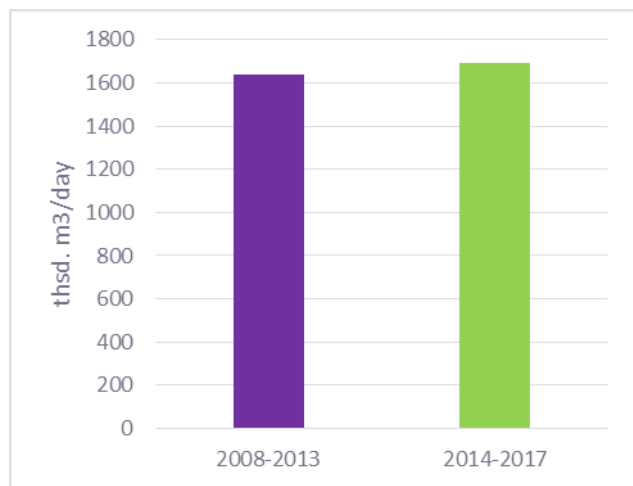
Водовземане от подземни води за 2022г

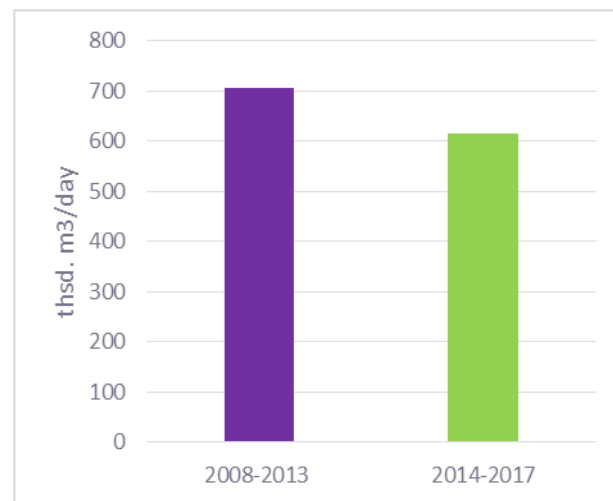
- ПБВ- ВиК оператори
- аквакултури
- промишленост (охлаждане)
- напояване
- промишленост
- ПБВ - самостоятелно

Основни проблеми, свързани с регионалното развитие и ВиК сектора:

- Липса на актуални разрешителни за водовземане по реда на Закона за водите
- Водоизточници без определени санитарно-охранителни зони, съгласно изискванията на Наредба №3 /16.10.2000 г.
- Недостатъчно пречистване на отпадъчните води
- Неизградена канализация
- Загуби във водопреносната мрежа
- Недостатъчен брой пречиствателни станции за питейни води
- Недостатъчна степен на пречистване на питейната вода
- Липса на допълнителни/алтернативни водоизточници в райони с установен недостиг на вода

Проектен капацитет на пречиствателните станции за питейни води (средно за периода 2008 - 2013 г. и 2014 - 2017 г.)

Действителен капацитет на пречиствателните станции за питейни води (средно за периода 2008 - 2013 г. и 2014 - 2017 г.)

Програма от мерки в ПУРБ

- Мерките са избрани **от единен каталог от мерки, разработен на национално ниво**
- Планираните мерки са **насочени към значимите източници на натиск** с посочени конкретни водни тела (където приложимо)
- Актуализираният списък с мерки за ДРБУ съдържа мерки, свързани с:
 - **регулаторни режими**, свързани с водовземане и ползване на водите
 - **превантивни дейности** за запазване и подобряване на доброто състояние на повърхностните и подземните води, и зоните за тяхната защита;
 - дейности, свързани с **подобряване на мониторинга** на водните тела и зоните за тяхната защита;
 - дейности, свързани с **подобряване на методологичната осигуреност**

Мерки за намаляване на замърсяването от точкови източници чрез изграждане на канализационни системи

Мерки за намаляване на замърсяването чрез закриване на депа, които не отговарят на екологичните изисквания

Мерки за намаляване на хидроморфологичния натиск и подобряване на екологичното състояние

Мерки за ефективно управление; запазване и подобряване състоянието на повърхностните води

Мерки за запазване и подобряване състоянието на подземните води

Мерки за опазване на зоните за защита на водите

ПОМ ДРБУ

Съгласуване на целите и мерките в ПУРБ с бизнес-плановете на ВиК операторите

Цели на ПУРБ, към които са насочени мерките	Елементи от бизнес-плановете на ВиК оператори (съгл. Указанията на КЕВР)
Подобряване на състоянието на водите чрез намаляване на замърсяването от точкови източници	<i>Анализ и програма за постигане на показателите за качество по отношение на услугата пречистване на отпадъчни води (т.11.2.3)</i>
Подобряване на състоянието на водите чрез намаляване на замърсяването от дифузни източници	<i>Анализ и програма за постигане на показателите за качество по отношение на услугата отвеждане на отпадъчни води (т.11.2.4)</i>
Подобряване състоянието на 33 , вкл. води за ПБВ	<i>Анализ и програма за постигане на показателите за качество по отношение на услугата доставяне на вода на потребителите (т.11.2.2)</i>
Опазване и подобряване на количественото състояние (намаляване водовземането); ефективно водоползване	

Мерки в ПУРБ, които трябва да се съобразят в бизнес-плановете

- Забрана за включване на нови потребители, заустващи отпадъчни води, към канализационните системи на населените места в случаите, когато не може да се осигури отвеждането и/или пречистването им
- Забрана за изхвърляне на утайки от селищни пречиствателни станции в повърхностни води
- Спазване на изискванията за оползотворяване на утайките от пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води
- Повишаване на степента на възстановяване на разходите за водни услуги

Мерки в ПУРБ, касаещи инвестиционната програма в бизнес-плановете:

- Реконструкция/изграждане на:
 - ПСОВ
 - Канализационни мрежи
 - Водопреносна мрежа
 - ПСПВ

- **Мерки за опазване на питейната вода, в т.ч:**
 - Актуални разрешителни
 - Определяне на СОЗ
 - Спазване на режимите в СОЗ
- **Изграждане/модернизация на ПСОВ, вкл.**
 - Осигуряване на отвеждането и пречистването на отпадъчни води от населени места под 2000 е.ж
 - Съобразяване с капацитета и степента на пречистване на ПСОВ при сключването на договори за приемане на отпадъчни води от промишлени предприятия
 - Надграждане на съществуващи ПСОВ с цел осигуряване на допълнително пречистване на отпадъчните води
- **Ефективно използване на вода, в т.ч:**
 - Намаляване на загубите във водопреносната мрежа
- **Осигуряване на питейно-битово водоснабдяване на населението при разширяване на селищните образувания**
- **Изграждане пречиствателни станции за питейни води**
- **Изграждане/доизграждане/реконструкция на канализационна мрежа**
- **Осигуряване на допълнителни водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на населението в райони с недостиг на вода**

Какво очакваме

- Предложения за допълнения на Програмата от мерки, вкл. :
 - Допълнителни мерки – с оглед по-пълно интегриране на политиката по управление на водите с политиките в сектор регионално развитие, в частност ВиК
 - Допълнение /прецизиране/ преформулиране на мерките с оглед осигуряване на условия за ефективно използване на европейските финансови механизми
 - Предложения за мерки, осигуряващи по ефективно водоползване
 - Друго – по Ваша преценка
- Мнения и предложения за подобряване на механизма за контрол по прилагане и изпълнение на мерките, имащи отношение към регионалното развитие/ ВиК сектора

Какво предстои

- Консултациите на Проекта на ПУРБ 2022-2027 продължават **до 30.09.2024 г.**
- Изпълнява се договор за изготвяне на екологична оценка на проекта на ПУРБ
- В процеса на консултации предстоят срещи с други ведомства и заинтересовани страни в РБУ
- След приключване на консултациите ще бъде изготвен финален вариант на ПУРБ на база получените становища, мнения и предложения и резултатите от ЕО
- ПУРБ 2022-2027 подлежи на приемане от Министерски съвет по предложение на Министъра на ОСВ (чл.160 от ЗВ)

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО !

за допълнителна информация : www.bd-dunav.bg

Раздел „Управление на водите“/План за управление на речния басейн